

Pilar Antolín; Enric Ferreras; Agustí García Larios

ELS INICIS DE L'ASSOCIACIONISME CONTEMPORANI A SANT FELIU DE LLOBREGAT (1850-1914)

V Premi d'Investigació Històrica Local i Comarcal Llorenç Sans

Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 1997

MERCÈ RENOM I PULIT

Ressenyes

Al llarg del segle XIX, als pobles i ciutats de Catalunya, com estava succeint a tot Europa, va aparèixer la necessitat de constituir associacions. La finalitat aparent és diversa: l'ajuda mútua (mutualitats, pagaments de lleves...), la defensa d'interessos (cooperativisme, sindicalisme, cambres agràries, instituts econòmics...), la cultura (ateneus, centres...), l'espai (societats corals, grups de teatre...), etcètera. Sovint, algunes assumien alhora objectius diversos. L'estudi d'aquestes associacions va donar lloc fa uns anys a una línia de recerca amb personalitat pròpia: la sociabilitat, en terminologia francesa, o l'associacionisme, com és més freqüent d'anomenar-ho aquí.

El llibre que comentem s'inscriu en aquest marc i difon la recerca de tres historiadors de Sant Feliu de Llobregat que ja fa temps que treballen en equip. Ells mateixos van dur a terme l'estudi d'una entitat emblemàtica d'aquesta ciutat, "el Coro", en ocasió del

centenari de la seva fundació, un estudi que va ser publicat l'any 1992 pel Patronat Municipal de Cultura en la col·lecció "Quaderns d'Història", amb el títol: "El Coro". Cent anys d'associacionisme a Sant Feliu de Llobregat (1892-1992).

La recerca més recent, centrada en l'associacionisme format a Sant Feliu de Llobregat en el període 1850-1914, és molt més ambiciosa i complexa que la que van realitzar fa uns anys. El seu projecte va obtenir el V Premi d'Investigació Històrica Local i Comarcal Llorenç Sans i va comptar amb la direcció de l'historiador Carles Santacana, que és, també, autor del pròleg del llibre.

En les pàgines d'aquest llibre, rigorós, ben estructurat i de bona lectura, es troben moltes de les persones de diverses generacions de santfeliuencs que van associar-se, van donar vitalitat i, a vegades, van dirigir les associacions que van vehicular la vida política, social i cultural de la comunitat durant més de mig segle. Unes associacions que van constituir una amplíssima i diversa xarxa associativa local, exponent de la dinàmica cultural, econòmica i política de la vila. Els annexos del llibre recullen una relació d'associacions, una cronologia que concreta el procés formatiu d'aquesta xarxa i algunes llistes de grups i juntes d'entitats. En conjunt el llibre aporta molta informació.

La dinàmica associativa estudiada s'emmarca en un context històric que els autors presenten ja des del primer capítol, dedicat a analitzar la demografia, l'agricultura, la indústria, la quotidianitat i l'oci de Sant Feliu l'any 1850. A partir de comprendre el punt de partida, s'introdueix la reflexió sobre el model antic d'associacionisme i el model que s'anirà configurant fins a finals del segle XIX.

I en el capítol tercer, s'exposa la nova situació econòmica, cultural i política de finals del segle passat, per a permetre al lector una major comprensió del context en què van arrencar i es van consolidar les

associacions que han tingut una vida més llarga i han influït més directament en la vida de la ciutat: el Casino, l'Ateneu i La Unió Coral. L'associacionisme va ser, però, més divers, i els autors presten atenció a un conjunt d'altres entitats de vida més curta, però significatives de la complexitat social, cultural i política del passat històric de Sant Feliu, de manera semblant a la dinàmica de la majoria d'altres ciutats catalanes.

La minuciosa recerca que els autors han dut a terme mostra una gran activitat associativa a Sant Feliu de Llobregat (vegeu la llarga relació continguda en l'índex d'associacions, tenint present, però, que n'hi ha algunes d'altres llocs de la comarca), amb unes tipologies molt pròpies d'una societat eminentment agrícola, amb una creixent activitat industrial.

Rigor, capacitat analítica, coneixement i comprensió de l'àmbit històric analitzat són algunes de les característiques dels autors del llibre i, també, cal remarcar-ho, del director de l'estudi, que ha tutelat la recerca. En definitiva, una obra bàsica per a posteriors obres més àmplies, de síntesi o de caràcter comparatiu.

Ressenyes